



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

VII. Excusationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

quam fecundā messem horreo Dominico inferendam, discatque non imperantem intueri, variis fors affectibus obnoxium, sed promissa obsequentibus præmia; non erit difficile, metu seposito, æternorum amore alacri mente ad imperata decurrere, certus de remuneratione, certus de præmio, amabitque imperia à quocunque ore dictata, felici æternitate commensuranda.

CAPVT VII.

Excusationes.

Non postremum in Religione malorum, cum imperata à Superioribus, quasi obiecto clipeo, excutimus. palam & in os resistere verecundia prohibet, via excogitatur qua sine rubore liceat. valetudinem accusamus, virium tenuitatem, morbum etiam languoremque; mentimur. verbo, posse negamus, nimirum quia nolumus non possumus: ut nolle non posse sit. eneruandæ obedientiæ certissima regula. arbitreris tanquam nouacula aut securi iugulum illius præscindi: ita duobus verbis, Non possum, robur illius omne subruitur. Neque potest grauius quidquam Superiorio-

perioribus euenire, cum nolentes cogere durum sit, & plus habeat coactio omnis domini ac iudicis quam patris; & indulgere negantibus inconsultum sit, sit ut incerti dubii que hæreant Superiores. Si pergunt imperare, seueros cogites, si assentiuntur repugnantibus, mollescunt animi, & nulla iam imperia sunt, nisi quæ ultro suscipiuntur: ut vniuersa obedientia non ab imperantis virtute aut prudentia, sed a parentis nuda voluntate ac propensione pendeat. decurritur enim ad tritum illud, Dicite nobis placentia, & audiemus & obsecundabimur: ut ante imperia voluntas deposcenda inferioris sit.

Infelici sanè ferè exitu excusationes hæ terminantur. cum aut in nimis indulgentem, aut fortem nimium Superiorem incidierint. nam & primus indulgentia perdit, & secundus robore non tam flectit, quam frangit. mediam verò inuenire viam difficillimum. nec quisquam facile talibus ingeniis satisfaciet. nam ut voluntatibus istorum subseruire graue, ita nolentes cogere durum est. Sanè disciplinam paulatim omnem diffluere necessum est, cum paucorum exemplo reliqui ferè in paria trahantur. Si enim ad imperata excutenda minùs grata satis est, Non possum; quis non

non duobus verbis molestiam omnem deterget, & auertet à se quidquid minùs naturæ, aut propensionis cuiusque amicum est?

Infortunata omnino Superioris conditio, cum tales nactus fuerit, quibus nec imperare nec indulgere tutum. & vix in his prudentiæ locus est. neque enim tales ratione, Dei futurorumq; timore, aut vocationis amore, sed solis propensionibus suis aguntur. placent imperia? amplectuntur. displicent? excutiunt. Nec in vna re hæc res finitur. assuescunt paullatim his excusationibus, adeoque excrefcit hæc licentia, vt quidquid non placet, negent se posse, solis placituris obtemperaturi. vnde fit vt si in facilem mollemque Superiorem inciderint, ad indignissima quæque Religionis dilabantur, suisque singuli motibus ac propensionibus agantur, nec tam ipsi Superiori, quàm hic illis obtèperet, euerfa omni prudentis gubernationis regula. si in fortem & qui imperare pergat deuenierint, ad mœrores labântur & melancholias, & de deferenda vocatione cogitationes.

Nec in vno malum hoc clauditur, it ad plures, & obit paullatim domum, cum paria sibi singuli concedi velint, contendantque iisdem quibus alij prærogatiuis donari,

nari. quæ si negauerit Superior, & personarum hæc discrimina admiserit, tota familia æmulationibus & oblocutionibus repletur, nec quies aut pax vlla, sed tanquam fluctibus ac tempestatibus iactatur, non ante domus totius interitum positura motus: quos etiam in externos non nemo effundet, solatia ab his, & morbo suo remedia captaturus.

Prouenire hoc malum assolet, vel ex superbia quadam ingravia, vel à libertatis amore, vel à Religionis tædio, vel ab alienatione à Superiore, vel à pusillanimitate mentis, vel ab amore proprio, vel à iudicij sui tenacitate, vel denique ab innato quodam fastu, & opinione sui. è quibus illæ profiscuntur, non deprecatoriæ tantùm, sed excusatoriæ & negatoriæ voces, præualida hac armatura armatæ, Non possum. hinc mirum imperatis inferiores vires sunt, ibi alienior animus munus exhorrescit, alibi oneri succumbit, valetudini noxia res aut cælum, socij displicent. vellem; sed negat corporis animique robur, impedimenta quædam siue illa mentis, siue illa virium non permittunt impositæ rei susceptione. adducitur etiam conscientia, & mentis quædam abdita vniuersim narrata, pericula que non expresso periculorum nomine.

de-

denique vno omnia verbo clauduntur,
 Non possum. quid agat Superior? perget
 imperare? ad manum est, Non possum. ni-
 hil nimirum potest nisi quod animo colli-
 buerit. ad hoc & vires & animus sufficit,
 ad imperata defunt. ad optata robur su-
 perest, ad imperata exulat. quò se vertat
 Superior? vrgebit nolentem & negantem
 posse? sæuus & crudelis habebitur, qui
 maiora viribus imponat. indulgebit? col-
 labascet omnis paullatim disciplina, cor-
 ruentq; imperia, & in his Religio vniuer-
 sa. vt magna in talibus opus sit dexteritate
 ac prudentia, ne aut vniuersa corruat di-
 sciplina, aut mœroribus succumbant &
 opprimantur inferiores, aut otio diffluant,
 & in noxium dilabantur teporem, Domi-
 nico ore deuomendi, ac paullatim spirita-
 lia fastidiant nauseabundis in omnibus si-
 miles: nec antè finem faciant, quàm de-
 sperata vbiq; re, in ignauissima socordia
 contabescant, diffluantq; in amicam o-
 tio carnem, & quia spiritu inceperunt, in
 fœdas corporis voluptates infortunatissi-
 mo exitu dilabantur.

Remo-

Remedia.

AB exercitiorum spiritualium frequentia repetitione petenda, ut his accendatur ad ardua animus, Christi; Sanctorumque exemplo discat gaudere duris, delectari asperis, generosius inter hæc animam positurus, quam inter mollia victurus.

Aliorum deinde, siue eruditione, gratia, eloquentia, viribus inferiorum, exemplo animandi & ad magna impellendi sunt: honore etiam gloriaque, ac dedecore nunquam excitandi.

Iuuabit interdum loci, sociorum, Superiorumque mutatio. virum enim si tales nati fuerint fortem, constantem, prudentem, quique exemplo præeat, socios etiam serios, & ad labores promptos, sola non raro verecundia ignauiam deponent, quam sub tepentibus sociis, mollibusque Superioribus nutriebant.

Quod si emendatio non successerit, non inutile fuerit tales ad postrema officiorum reiicere, nullo loco habere, nulla familiaritate coniungere, ut pudore tandem vincente manum maioribus admouere incipiant. fortiùs certiusque hoc etiam fiet, si iuniores alacres & ad ardua prompti illis præ-

præferantur, si præmijs donentur, laude afficiantur, ac ad illustriora munia obeunda admouéantur.

CAPVT VIII.

Intercessionés.

VEræ ac genuinæ obedientiæ impedimentum, dum imperata aliorum intercessionibus infringuntur, & aliorum vertuntur importunis intercedentiũ precibus: ynde periculum creati Religioni potest, ne in omni imperio voluntas primùm inferiorum, propensioque inuestiganda sit; nec quisquã alia suscipiat, quàm ad quæ propensam voluntatem reperit, vsurus in non placentibus aliorum intercessionibus, quorum operâ imperata euerat: maximè cum apud Superiorem facilem, pronumque in suorum voluntates res agitur.

Hinc etiam sequitur, cum subterfugunt imposita onera, qui Superioribus in primis idonei videbantur, vt imparatores, minusque idonei, non sine graui totius corporis detrimento, rebus admouéantur.

Tollitur deinde omnis rectè gubernandi

di